

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio V. Utrùm absolutum, quod diximus principiu[m] formale quo
processionum divinarum sit ipsa Natura sub præcisâ ratione Naturæ: an
sub ratione Intellectûs, & Voluntatis ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

maiores esse veram de actu primo essentiali, & absoluto, qualis est Essentia, quæ tribuens esse naturale absolutum, ut actum primum, tribuit etiam actum secundum, nempe operari, ut potest ejus formale principium: non ita tamen esse veram de actu primo hypostatice, & individuali, quales sunt relationes. Patet in subsistentia creata, & peccatrice, quarum prima tribuit actum primum personalem, & secunda individualement; & tamen neutra tribuit actum secundum operandi, tanquam formale principium; alioqui Petrus produceret alium Petrum, ut supra diximus, sed tanquam conditio; & sic etiam ut conditio tribuit Paternitas actum secundum generandi. Quod autem individuum perfectius perfectiores habeat operationes, id non provenit ex illius actu, seu forma individuali, sed ex singularibus dispositionibus.

89. Argues 8. Nullum indeterminatum, ut præcisum à determinante, potest determinatè concurrere ad hunc potius, quam ad illum terminum; sed Essentia Divina ut præcisum à relationibus est indifferens ad generandum, vel spirandum; ergo ut determinatè generet, aut spiraret, eget relatione, sive Paternitate determinante ad generandum; consequenterque non sola Essentia, sed ipsa simul cum relatione est principium formale quo generationis. Respondeo primò negando minorem: neque enim Essentia, nempe Intellectio & Volitio est indifferens ad generandum, aut spirandum, sed Intellectio est determinata ad generandum, & volitio ad spirandum, sicque ad id nullo egent determinativo.

90. Respondeo secundò, licet Essentia Divina, prout sic sit indifferens, totam ipsam indifferentiam tolli possit, per relationem quidem ut conditionem, quin requiratur, ut ipsa relatio sit comparis principii formalis quo. Patet in igne, qui ex se indifferens est, etiam magis, quam est Essentia Divina, ad hanc, aut illam stupam, vel chartam accendendam; & tamen ad hoc ut determinetur potius ad hanc, quam ad illam, sufficit approximatio ad hanc potius, quam ad illam, quin ipsa approximatio sit potentia, sed tantum conditio.

91. Instabis: Pater non intelligitur potens generare quoad usque habeat potentiam determinatam in ratione potentie; sed hæc potentia non est determinata potentia, nisi per relationem; ergo relatio ingreditur rationem ipsius potentie; consequenterque est principium formale quo. Respondeo hujusmodi potentiam indigere relatione ut aliquo complemente, & determinante, ex hoc tamen solum probari, relationem esse conditionem, & non partem ipsius potentie.

92. Argues 9. Licet principium quod possit esse idem cum termino producto, non ita tamen principium quo; sic enim in Christo Domino principium quod producat, nempe Deus, est idem cum Christo, qui dicitur terminus productus, licet non ita sit idem cum illo principium quo, nempe Deitas, quæ ab humanitate realiter distinguitur; atqui si Essentia esset principium quo non distingueretur à termino producto, quod implicat; ut patet ex supra dictis; ergo &c. Respondeo falsò supponi in argumento principium quod producat, & terminum productum in Christo Domino esse idem; siquidem cum ibi res producta sit humanitas, hæc distinguitur omnino & à principio quo, nempe à Deitate, & à principio quod, nempe à Deo: quod autem Christus Dominus etiam dicatur productus, est tantum per communicationem idiomatum, quod ad præsentem quæstionem im-

pertinens est. Unde ut principium formale quo, nempe Essentia distinguitur, sufficit quod ita distinguitur productio activa, nempe Paternitas, quam ut conditionem exigit, & ratione cujus verè distinguitur principium quo, nempe Essentia, quæ proprie influit, ut patet ex dictis.

SECTIO V.

Virum absolutum, quod diximus principium formale quo Processionum Divinarum, sit ipsa Natura sub præcisa ratione Naturæ: an sub ratione Intellectus, & Voluntatis?

ADVERTES primò, quæstionem non procedere in opinione Nominalium negantium distinctionem inter naturam, & perfectiones attributales; siquidem in hac opinione, quam alibi rejecimus in Met. tract. 1. d. 3. sect. 19. à num. 776. certum est Naturam Divinam esse principium Processionum Divinarum. Secundò non etiam procedere in opinione ponente constitutivum Naturæ Divinæ in intellectione, & volitione; tunc enim idem est procedere per intellectionem, & volitionem, atque per Naturam; sed in opinione asserente constitutivum Naturæ Divinæ esse Aseitatem, vel Rationale Divinum, de qua loco proximè citato à num. 725. Tertio non procedere de principio identico, & quasi materiali; nam cum omnes perfectiones divinæ sint idem à parte rei, ab omnibus sunt ipsæ processionem à parte rei identicè. Quarto non procedere etiam de principio remoto; siquidem Natura sub ratione Naturæ potest dici principium processionum aliquo modo remotum, quatenus scilicet hæc sunt ab intellectione & volitione, quæ sunt à Natura ut à radice sicut sunt omnia attributa. Quintò solum esse quæstionem de principio proximo formali, & immediato, idque posita sententiâ de distinctione virtuali, & asserente constitutivum Naturæ Divinæ non esse intellectionem, & volitionem. Hoc posito.

Processiones Divinas esse immediatè à Naturâ, & non per intellectum, & voluntatem tenuit Hieron. Zanchius Calvinista, qui lib. 5. cap. ult. de Trinit. dixit Theologorum axioma, quod Filius procedat per intellectum, & Spiritus Sanctus per voluntatem esse temerarium: tenuit etiam Durand. in 1. dist. 6. q. 2. an. 6. ubi negat, Filium propriè, & formaliter produci in divinis per actum intellectus, & Spiritum Sanctum per actum voluntatis; fatetur tamen infra num. 18. per accommodationem quandam rectè dici, Filium procedere per modum intellectus, & Spiritum Sanctum per modum voluntatis. Tribuitur etiam hæc sententiâ à pluribus ex infra citandis Gregor. & Arimin. dist. 10. & 13. quæst. 1. Illam tamen censent P. Valent. temerariam, & contra fidem. P. Soar. esse temerariam, & errori proximam, alienamq. à sensu Sanctorum, & à modo loquendi Scripturæ. P. Valquez dicit in modo loquendi non differre sententiam Durandi ab errore Alogianorum, qui dicebant non esse in Deo Verbum propriè: Igitur;

Conclusio

95. Conclusio sit: Processiones Divinæ sunt immediatæ, & formaliter à Natura sub ratione Intellectus, & Voluntatis. Ita D. Thom. 1. p. q. 27. art. 1. & sequent. Aens. 1. part. q. 42. memb. 2. & q. 43. memb. 3. art. 1. D. Bonav. in 1. dist. 10. & dist. 27. q. 1. Henricus quodlib. 6. q. 1. Scot. quodlib. 2. art. 2. & in 1. dist. 2. p. 2. q. 4. & dist. 27. q. 1. & 2. Richard. in 1. dist. 2. q. 2. Gabr. dist. 7. q. 2. art. 1. 2. & 3. Marsil. in 1. q. 6. art. 1. Cuius. hic q. 27. art. 1. P. Valent. 1. p. d. 2. q. 1. punct. 3. P. Soar. lib. 1. de Trin. cap. 5. n. 4. P. Vafq. 1. p. d. 111. cap. 2. P. Molin. 1. p. q. 27. art. 5. d. 2. P. Arrub. d. 97. cap. 2. P. Praposit. 1. p. q. 27. art. 5. dub. 1. n. 30. P. Tanner. d. 4. q. 2. dub. 2. n. 4. P. Granad. tract. 2. d. 2. n. 4. P. Amicus d. 18. n. 39. P. Arriaga d. 44. n. 21. P. Ruiz d. 2. sect. 2. P. Alarcon. d. 8. tract. 5. cap. 1. n. 5. P. Compton. d. 5. sect. 2. n. 3. P. Martinon. d. 24. n. 2. & 13. & alii.

96. Probatur primò ex Scripturâ, & Conciliis, & Sanctis Patribus apud Doctores citatos, præsertim apud P. Ruiz cit. ubi Filius dicitur *verbum*, *sermo*, *sapientia*, & *imago* Patris, & Spiritus Sanctus dicitur *donum*, *Charitas*, & *Amor*; sed priores termini pertinent ad Intellectum; posteriores verò ad voluntatem; ergo &c. Confirmatur, quia Filius est propriè, & verè Verbum Divinum; & Spiritus est propriè, & per se primò donum divinum; sed Verbum est per operationem Intellectus; primum autem donorum est per voluntatem, & formaliter ipse Amor; ergo &c.

97. Probatur secundò, quia si processiones Divinæ non sint per Intellectum, & Voluntatem, sequitur: Primò, non posse assignari rationem, cur processio Verbi Divini; non ita verò Spiritus sancti, sit generatio; sicque Spiritus Sanctus æquè diceretur Filius, ac est Verbum; siquidem uterque ex vi suæ processions accipit immediatè, & formaliter Naturam Divinam. Secundò, non posse assignari rationem, cur processio Verbi sit prior processione Spiritus Sancti: cur Spiritus procedat à Filio, non autem Filius à Spiritu Sancto; aut uterque à solo Patre. Tertiò, non posse assignari rationem, cur processiones Divinæ sint duæ, & non una tantum, aut non tot, quin plures: nam aut erit una tantum, quæ adæquet vim principii productivi ex eo, quod sit infinita, ut supra diximus de processione unius tantum Filii in Divinis: aut si ab eadem Natura immediatè possunt esse processiones diversæ ob ejus fecunditatem infinitam, poterunt eadem ratione esse plures, imò & infinitæ; sed hæc, quæ in Theologia sunt absurda, & contraria dogmatibus Fidei; omnia cessant, si processio Filii sit per Intellectum, & Spiritus Sancti per voluntatem; siquidem Intellectus naturâ suâ est prior Voluntate, & hæc illi subordinatur; & cum in agente spiritali, qualis est Deus, duæ tantum sint operationes immanentes *ad intra*, nempe intelligere, & velle, duæ tantum sunt processiones in Deo.

98. Obijcies 1. Filius in Divinis dicitur *virtus Dei*, ut patet 1. Cor. 1. & ad Hebr. 1. deinde per ipsum dicuntur *omnia facta* Joan. 1. quæ omnia pertinent ad Omnipotentiam; & tamen non idè Filius procedit formaliter per Omnipotentiam; ergo etiam non procedet formaliter per Intellectum, licet dicatur *verbum*, *sermo*, & *sapientia*, quæ ad Intellectum pertinent, sed tantum id de Filio (idemque cum proportionem de Spiritu Sancto,) improprie, & solum per accommodationem dicitur.

99. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Filius dicitur *virtus Dei*, & omnia

per ipsum facta ad innuendum, quod habeat eandem potentiam, & divinitatem cum Patre: at verò dicitur *verbum*, *sermo*, *sapientia*, & *imago* Patris ad significandum quod est proprium Filii (idemque cum proportionem de Spiritu Sancto.) Et ratio hujus est: Primò, quia ita interpretantur Sancti Patres, & Doctores, uno excepto Durando. Secundò, quia ex aliis principiis Fidei ita interpretari debemus. Tertiò, quia si Filius potest dici improprie, & per solam accommodationem Verbum, ita etiam dici poterit improprie, & per solam accommodationem Filius, quod est hæreticum. Quartò, quia non esset cur Joannes in Evangelio toties repeteret nomen *Verbum*, si illud improprie usurparet.

Obijcies 2. Processiones Divinæ competunt Deo ratione suæ infinitæ fecunditatis; sed fecunditas competit Naturæ Divinæ, ut talis est independentem ab Intellectu, & Voluntate; nam si Deus per impossibile non esset Intellectivus, & Volitivus, adhuc esset infinitus, & infinitè fecundus; ergo &c. Respondeo distinguendo minorem: fecunditas competit Naturæ Divinæ remotè, & radicaliter; concedo minorem: proximè, & formaliter; nego minorem: sic enim talis est per Intellectum, & Voluntatem. Undè ad probationem eodem modo dicimus, Deum, si per impossibile non esset Intellectivus, & Volitivus, fore fecundum remotè, & radicaliter, non autem proximè, & formaliter.

Instabis: Fecunditas competit Deo proportionem habitâ, sicut & creaturis; sed fecunditas in creatis non provenit formaliter ab Intellectu, & Voluntate, sed à natura; siquidem homo v.g. non est fecundus ratione intellectus, & voluntatis, sed ratione propriæ formæ per potentiam generativam; Angelus, licet sit intelligens, & volens, non idè est fecundus ad productionem alterius substantiæ; & ignis, si esset intelligens, eodem modo esset productivus alterius ignis per propriam formam, atque nunc est; ergo &c.

Respondeo primò cum aliquibus, data majori, negando minorem; dicunt enim, fecunditatem Divinam assimilari quidem fecunditati creatæ; hanc autem non esse immediatè à natura; siquidem in creatis nulla substantia est immediatè operativa per se ipsam, sed per potentias superadditas; sicque operari Deum *ad intra* per Intellectum, & Voluntatem. Sed contra primò, quia sub opinione est, an potentia distinguantur à sua natura: & saltem non videtur repugnare substantia creatæ per se ipsam immediatè operativa. Secundò, quia substantiæ creatæ emanant immediatè à natura; ergo etiam proportionem habitâ, sic poterit intelligi, substantiæ Divinas immediatè emanare à Natura Divina. Tertiò, quia saltem ratione illâ probatur, fecunditatem creatam non arctari ad Intellectum, & voluntatem, sed aliundè competere Naturæ, licet per aliam potentiam.

Respondeo secundò concedendo majorem, si procedat de eadem fecunditate, proportionem habitâ; nam fecunditas *ad extra*, & Deo, & creaturis competit ratione naturæ, & non per Intellectum, & voluntatem: fecunditas verò *ad intra*, & Deo, & creaturis, proportionem habitâ, convenit per Intellectum, & voluntatem, utpote quæ est ad actus immanentes, tam in Deo, quam in creaturis. Dixi *proportionem habitâ*, quia creaturæ ob suam finitatem, & limitationem, non possunt intelligere, nisi producendo, sicque producant Verbum ex indigentia intelligendi: at verò in Deo,

Deo, qui non intelligit per verbum, sed per suammet Essentiam, producit Verbum ex sola fecunditate. Deinde in creatis verbum productum est accidens: in divinis autem est substantia; siquidem cum maneat intra Deum, non potest non esse substantiale.

104. Respondeo tertio, negando maiorem, quia fecunditas creaturarum est *ad extra*, sicque per actiones transeuntes, quarum principium est natura, aut se ipsa, aut mediis potentiis; ut patet etiam in Deo, quando operatur *ad extra* per Omnipotentiam: at verò fecunditas *ad intra* in Deo, cum talis sit, est ad actiones immanentes, quæ necessarii sunt à principio immanenter operante, qualis est solus Intellectus, & voluntas. Quod autem Angelus intelligendo non producat alium Angelum, nihil urget; id enim, ut jam insinuavimus, provenit ex limitatione creaturæ, quæ intra se non potest producere substantiam.

105. Respondeo quarto negando etiam maiorem; neque enim fecunditas Divina proportionatur fecunditati creatæ, nisi valde genericè, quatenus etiam in fecunditate creatæ reperitur productio sui similis; nam in specie, & quæ fecunditas Divina est, non habet proportionem cum creatæ; siquidem sola divina ex eo, quod sit perfectissima, est per perfectissimam operationem Naturæ intellectualis, nempe Intellectus, & Voluntatis.

106. Urgebis: Actio generativa hominis; & emanatio substantiæ Angelicæ, cum sint substantiales, sunt perfectiores, quam actio intellectualis, & volitiva; ergo operatio per intellectum, & voluntatem non est perfectissima naturæ intellectualis. Respondeo dato antecedente, negando consequentiam: quando enim operatio est intellectualis substantialis, ut est in Deo, est nobilior; licet non ita sit, quando solum est accidentalis, ut est in creatis: quando autem dicimus perfectissimam operationem naturæ intellectualis esse per intellectum, & voluntatem, intelligitur, cæteris paribus.

107. Obijcies 3. Si processiones Divinæ essent per Intellectum, & Voluntatem, aut tales actus essent earum principia; aut essent ipsæ formales processiones: Non primum; siquidem actus Intellectus, & Voluntatis naturæ suæ sunt infecundi: Primum, quia sunt immanentes, quorum est manere in suo principio: Secundum, quia sunt intentionales, quorum est repræsentativè, & affectivè versari circa objecta, non verò producere: Tertium, quia sunt ultimæ perfectiones naturæ intelligentis, & amanti, sicque ad ulteriorem perfectionem, seu productionem non tendunt, ut ait Philosophus 9. Met. Non secundum, ut patet ex supra dictis d. 2. à n. 54. ergo &c.

108. Respondeo negando minorem, & ejus probationes; neque enim tales actus sunt infecundi; sicque ad primum dicimus, posse esse immanentes, & esse fecundos, nam etiam in creatis actus intellectus, & voluntatis sunt immanentes; & tamen producant habitus, & species. Ad secundum non obstat, quod sint intentionales; licet enim solum sint repræsentativi, & affectivi respectu objecti, possunt esse productivi respectu termini realis, ut patet in creatis. Ad tertium etiam non obstat, quod dicantur ultimæ perfectiones; hoc enim solum habent in ratione intelligendi, & amandi respectu objecti, non autem producentis terminum.

109. Obijcies 4. Intellectus, & Voluntas Divina sunt communes omnibus tribus Personis; ergo

Tom. I.

non possunt esse principia specialia divinarum processionum; alioqui quælibet Persona generaret; & spiraret; siquidem cui competit potentia, competit etiam ejus actus. Respondeo primò si argumentum valeret, etiam probare Naturam Divinam non posse esse immediatum principium processionum Divinarum, ut ait Durandus; siquidem etiam est communis omnibus Personis; ergo sicut ipse dicit Naturam determinari ad productiones Filii, & Spiritus Sancti, dicimus & nos determinari Intellectum, & Voluntatem.

Respondeo secundò distinguendo antecedens: sunt communes omnibus tribus Personis secundum se, & absolute; concedo antecedens: pro ut sunt principia in actu primo expedita ad generandum, & spirandum; nego antecedens: sic enim important speciales relationes, sive personalitates, quibus terminantur, & determinantur, & sine quibus suam fecunditatem exercere nequeunt, nempe Paternitatem in Patre ad generandum Filium, & Filiationem simul cum Paternitate ad spirandum Spiritum Sanctum; ideoque licet sint omnibus absolute communes, cum in solo Patre terminetur Paternitas, & in solo Patre, & Filio terminetur eorum Personalitates, solus Pater generat Filium, & solus Filius cum Patre spirat Spiritum Sanctum.

Obijcies 5. Quidam ex Patribus asserunt, Filium procedere Naturæ, & non Voluntate. Et D. Aug. lib. 7. de Trinit. cap. 2. Filium appellat Essentiam de Essentia: & sic etiam appellat Concil. Toletan. 15. nomen autem Essentia ad Naturam spectat; ergo &c. Respondeo Sanctos Patres, cum dicunt, Filium procedere Naturæ, non voluntate, solum velle significare: Primum procedere necessarium, & non liberè. Secundò esse Filium naturalem, non adoptivum. Tertio, cum Intellectus, & Natura in Deo coincidunt, ut ait D. Thom. 1. p. q. 30. art. 2. ad 2. idem esse procedere per Intellectum, ac procedere per Naturam. Ad illud D. Aug. & Concil. Toletan. dicimus, locutos de processione identica, & non formali; sicut etiam locuti sunt & alii, quando dicunt, & vocant Verbum nomine aliquo Naturam exprimente.

Obijcies 6. Eternitas, Immenfitas, Bonitas, & alia Attributa Divina nihil producant *ad intra*; ergo neque Intellectus, & Voluntas. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia illa, sicut & similia Attributa non sunt operativa: maximè verò Intellectus, & Voluntas, ut in creatis videmus.

Inferes: Ergo, cum Omnipotentia Divina sit operativa, erit etiam principium productivum *ad intra*. Resp. negando illationem; nam cum Omnipotentia solum sit productiva *ad extra*, ad illam non spectat potentia productiva *ad intra*, cum hæc immanenter, illa verò transeuntem operetur. Dato tamen quod Omnipotentia integretur ex utraque ratione potentie & producentis *ad intra*, & producentis *ad extra*; tamen ut est *ad intra* coincidet cum Intellectu, & Voluntate, cum sint productiones immanentes: ut verò est *ad extra* est alterius ordinis, & operatur transeuntem.

Obijcies 7. Substantia, sive Natura creata immediate influit in actiones intelligendi, & amandi; ergo idem dicendum de Natura Divina; consequenterque utraque est immediatum principium suarum processionum. Respondeo primò, admittens sententiam de immediato concursu animæ ad actiones intelligendi, & amandi, etiam Naturam Divinam immediate concurrere ad ipsas processionem

H h h

fiones

siones, per quas vivit, ut etiam vivit anima per actiones intelligendi, & amandi: id tamen non docere Durandum, sed simpliciter negare, processiones illas esse per Intellectum, & Voluntatem. Respondeo secundò negando antecedens, ut diximus in *Log. tract. 5. d. 1. à n. 101.* nulla enim substantia creata est immediatè operativa, utpotè finita, & imperfecta, licet talis sit substantia Divina, utpotè infinita, quæ operatur per potentias indistinctas.

Objicies 8. Si Filius procederet per Intellectum, & Spiritus Sanctus per voluntatem, non verò per Naturam, cum hæc ultimò constituatur per Ascitatem, & non per Intellectum, & Voluntatem, ut alibi diximus, & infra dicemus, sequeretur, neutrum ex vi suæ processionis accipere formaliter Deitatem, essetque Deum; sed hoc non est dicendum; ergo &c. Respondeo negando sequelam: aut enim quælibet perfectio divina absoluta includit formaliter Essentiam; aut non juxta diversas sententias, de quibus jam diximus in *Met. tract. 1. d. 3. à n. 888.* Si primum, communicato Intellectu, & Voluntate formaliter, etiam formaliter communicatur Essentia: Si secundum, licet non communicetur formaliter, communicatur identicè, quod sufficit.

SECTIO VI.

*Virum Intellectus, & Voluntas
per modum potentia; an per
modum actus sint principium
Divinarum processionum?*

VERTES primò hujusmodi questionem supponere dari in Deo rationem potentia ad intelligendum, & amandum, de quo statim. Secundò, questionem non procedere de potentia reali, sive à parte rei; siquidem hæc ponit actum distinctum à parte rei; in divinis autem non admittitur distinctio à parte rei, nisi ubi datur oppositio; hæc verò solum datur inter relativa, & non inter absoluta, qualis foret illa potentia, & ejus actus, si darentur. Tertiò, questionem similiter non procedere de potentia logica, quæ nihil aliud est, quam quædam non repugnantia, sive negatio repugnantia; ac contradictionis, ut res, quæ est, sit; quæ quidem est proprietas quædam consequens cujusvis rei existentiam, & ab aliis dicitur potentia logica, ab aliis verò metaphysica, potestque Deo concedi ad intelligendum, & amandum, & fundatur in quadam innata vi penetrandi objectum intelligibile; & quantum est de se, solum habet terminare se ad objectum, quin prout sic dicat rationem productionis, aut receptionis, consequenterque neque rationem potentia. Quartò, questionem solum procedere, aut de potentia per rationem merè ratiocinantem, sive sine fundamento, sive ut alii dicunt per puram præcisionem formalem, quæ consistit in nostra consideratione tantum, diciturque conceptio magis, aut minùs expressa: aut de potentia vera, & propria virtuali, sive per rationem ratiocinatam secundum præcisionem objectivam, ita ut diversa sit ex parte objecti formalitas, sive ratio potentia à formalitate, sive ratione actus, sicque Intellectus, & Voluntas habeant rationem actus primi, sive potentia proximam; intellectus autem, & volitio rationem

actus secundi. His positis,

Difficultas 1. Utrum in Deo detur potentia intelligendi, & volendi virtualis, & quoad nos. Dico 1. In Deo non datur propria & rigorosa potentia intelligendi, & volendi etiam virtualis, & quoad nos. Ita *D. Thom. 1. p. q. 14. art. 4. & q. 15. art. 1. ad 3. & lib. 4. contr. gent. cap. 11. Capreol. in 1. dist. 7. q. 1. art. 1. ad 1. Ferrar. 2. contr. gent. cap. 10. P. Soar. in Met. d. 30. sect. 15. n. 9. & lib. 11. de Trinit. cap. 5. n. 16.* quos citat, & sequitur *P. Fasol. 1. p. q. 4. art. 2. dub. 8. num. 57. Aureol. in 1. dist. 35. cap. 1. art. 1. P. Herice 1. p. tr. 1. d. 2. cap. 3. n. 22. & alii.* Probatur primò, quia talis potentia, saltem quoad nos dicit potentialitatem, & carentiam sui actus, ejusque receptionem positivam, saltem virtutalem; sed hæc omnia arguunt imperfectionem in potentia; omnis autem imperfectio excludenda est à potentia Divina, quæ omni imperfectione caret; ergo &c.

Probatur secundò, quia si in Deo admitteretur hujusmodi ratio potentia, posset Intellectus Divinus sine intellectione, & Voluntas Divina sine volitione concipi; sed non possunt; cum sint de illorum essentia; nulla autem res potest sine sua essentia concipi; ergo &c. Confirmatur, quia si Deus ita conciperetur cum ratione potentia virtualis, non conciperetur ut actus purus; cum tamen sit essentialiter actus purissimus, & non possit sine sua essentia absque imperfectione concipi; ergo &c.

Objicies 1. Actus secundus supponit, & dicit ordinem ad actum primum; sed in Deo datur actus secundus, nempe Cognitio, & amor; ergo etiam actus primus, sive potentia intelligendi, & amandi. Resp. in Deo non dari actum secundum proprium, & rigorosum, qui solum supponit, & dicit ordinem ad actum primum; sed tantum improprium, qui nullam dicit imperfectionem, sicut ille diceret ob receptionem positivam, & alias rationes adductas.

Objicies 2. In Deo datur prædicatum, cui convenit aptitudo, ut intelligat, qualis est Intellectus; & prædicatum, cui convenit aptitudo, ut amet, qualis est voluntas; sed prædicata, quibus conveniunt hujusmodi aptitudines, habent rationem potentia; ergo &c. Respondeo distinguendo minorem: habent rationem potentia, sive propria, sive impropria; concedo minorem: semper propria; nego minorem: illa autem aptitudo, sive non repugnantia, quæ convenit Intellectui, & Voluntati Divinae, ut hæc amet, & ille intelligat, non illis convenit per modum potentia propria, sed impropria, eo modo, quo homini convenit aptitudo, sive non repugnantia, ut sit rationalis, sicut igitur homo nunquam potest esse, neque concipi sine rationali; ita neque Intellectus, aut Voluntas Divina sine actuali intellectione, & volitione.

Objicies 3. Hæc propositiones: *Deus potest intelligere: Deus est actu intelligens:* sunt diversæ; sed illa dicitur de Deo ratione potentia intelligendi, & hæc ratione actualis intellectionis; ergo in Deo saltem quoad nos datur distincta ratio potentia à ratione actus. Respondeo ad minorem ita dici de Deo, non supposita propria potentia intelligendi propriè distincta ab actu, sed impropria, & solum distincta secundum majorem expressionem conceptus, quod sufficit, ut propositiones illæ sint diversæ.

Objicies 4. In Deo datur potentia propria realis productiva verbi notionalis; ergo etiam dabitur potentia propria virtualis productiva verbi essentialis. Respondeo negando consequentiam; diversæ